

Кой Ви наблюдава?

Правителствата по света възприемат нови инструменти за наблюдение в битката за забавяне на разпространението на коронавирусната пандемия. Въпреки че повечето хора одобряват използването на технологии за проследяване на хора, заразени с вируса, съществуват опасения, че някои от тези инструменти могат да се използват за недотам етични цели. Този урок разглежда някои неотдавна въведени инструменти за наблюдение и техните последици за гражданите и обществото.

Учащите ще могат:

- ▶ Да разсъждават върху актуалното използване на технологии за наблюдение за предотвратяване на разпространението на коронавирусната пандемия;
- ▶ Да анализират въздействието на този вид технологии върху гражданите и обществото;
- ▶ Да посочат приемливи и неприемливи начини за използване на технологии за наблюдение.
- ▶ Да развият своите знания и критичното си разбиране за света на политиката и медиите.

Неприкосновеност на личния живот и сигурност

СТИМУЛ

1. Мисловен експеримент:

Представете си държава, в която правителството е задължило всеки гражданин да носи биометрична гривна, която следи денонощно телесната температура и пулса му. Събраната информация не само ще осведомява правителството за здравословното състояние на гражданите, но и ще му даде възможност да следи емоциите им. Например, правителството ще може да знае кога някой се смее, плаче или се ядосва. Разбира се, гривните не са създавани с такава цел.

2. Видеоклип: <https://www.youtube.com/watch?v=TUFzN7So6GM>

Тази идея е взета от статия на Ювал Ноа Харари: <https://www.ft.com/content/19d90308-6858-11ea-a3c9-1fe6fedcca75>

Потърсете на Вашия език подобен видеоклип, който да описва редица технологии за наблюдение, използвани в хода на пандемията. Ако не можете да намерите такъв, спрете звука на този видеоклип и обяснете какво се случва.

ОБСЪЖДАНЕ

След мисловния експеримент:

- ▶ Защо гражданите биха искали да носят гривна като тази?
- ▶ Защо едно правителство би могло да иска да въведе такава носене?
- ▶ Защо някои граждани могат да изпитват подозрения?
- ▶ С право ли биха изпитвали подозрения? Защо или защо не?
- ▶ Какво мислите за тази идея като цяло? Добре ли е? Защо или защо не?
- ▶ Би ли било по-добре, ако носенето на гривната беше доброволно? Защо или защо не?

Работата в двойки или в малки групи би била идеална за тази дейност, но това не е наложително.

Насърчавайте учащите да формулират поредица от отговори за всеки въпрос.

След видеоклипа:

- ▶ Какви видове технологии за наблюдение използват днешните правителства в борбата срещу пандемията?
- ▶ Какви неща наблюдават те?
- ▶ Задължително или доброволно е наблюдението?
- ▶ Някои хора имат подозрения във връзка с това. Смятате ли, че имат основания? Защо или защо не?
- ▶ Какво мислите за този вид наблюдение като цяло? Добра ли е идеята? Защо или защо не?
- ▶ По-добре ли е носенето да е задължително или да е доброволно? Какво мислите? Защо?

Тук има възможност да обясните събитията във Вашата страна.

Това би било добър повод да споменете правото на зачитане на личния живот (член 8 от ЕКПЧ).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Припомнете различни форми на технологии за наблюдение, например, CCTV, лицево разпознаване, смартфони, дронаве, Алекса и др. Обяснете различните начини, по които технологиите за наблюдение може да се използват за контрол на гражданите и за оказване на помощ на гражданите. Посочете няколко примера — актуални, исторически или художествени.

Опитайте да използвате някои примери от собствената си страна или регион.

Това би било добър повод да противопоставите демократичното общество на тоталитарното.

ЗАДАНИЕ

Учащите създават инфографика, която да показва къде според тях е границата между приемливо и неприемливо наблюдение от страна на държавата. Те включват примери за всяка от тези ситуации и основания за своя избор.

За тази цел учащите могат да използват редица онлайн инструменти, например, Canva, Coggle или Google Jamboard.

ПРОДЪЛЖЕНИЕ

Учащите споделят инфографиките си.

Те обсъждат кой друг използва технологии за събиране на информация за хората, какви видове информация се събират и какви са начините за нейното използване.

Включете събирането и монетизацията на данни от големите технологични компании.